

Îmbogățirea fondului documentar la Direcția Generală a Arhivelor Statului

An de an, Arhivele Statului și-au îmbogățit zestrea documentară fie prin preluări de la instituțiile de stat, fie prin achiziții de documente de la diferite persoane. Achizițiile anului 1990, deși reduse cantitativ, prin complexitatea și valoarea lor, aduc un plus de informații necesare cercetării științifice.

Demnă de semnalat este oferta cetățeanului Ion Popescu, conținând 30 de documente din anii 1746—1921. O parte din documente se referă la moșia Călinești, județul Prahova, proprietatea lui Iancu Filipescu mare logofăt. Oferta cuprinde originale și copii, iar ca gen de documente, cărți domnești, hotărâncii, jâlbi, adeverițe, tacrir, scrisori, referitoare la danii făcute din această moșie, pricini de judecată, alegerea hotarelor.

Menționăm cartea lui Constantin Alexandru, domnul Țării Românești, din 1807, prin care îi întărește lui Constantin al treilea logofăt cumpărarea slujbei cerăritului, cartea lui Constantin Nicolae Mavrocordat (1746 august 26) de întărire a hotărânciei moșiei Călinești, precum și hotărância acestei proprietăți, întocmită de Constantin Cantacuzino (1794 octombrie 30). Documentele servesc ca surse de istorie social-economică, oglindind circulația pământului, prețul de cumpărare, instanțele și procedura juridică a vremii, relațiile sociale.

O altă parte din documentele acestei oferte, sînt acte personale aparținînd lui Constantin Dumitrescu Parepa, farmacist: diploma de licențiat în farmacie, diplome ale regelui Carol I (1912—1913), prin care-i conferă ordinul „Coroana României” și medalia „Răsplata muncii pentru învățămînt”, brevete ale Ministerului de Război de înaintare în grad și altele.

O altă ofertă receptată în cursul anului 1990, este aceea a cetățeanului Nicolae Crețoiu, conținînd două piese: un document și o lucrare. Documentul este din anul 1838 noiembrie 25 și provine din cancelaria lui Mihail Sturdza, domnul Moldovei, și se referă la o pricină de judecată a beizadelei Alexandru Calimah, proprietar al unor părți din moșia Săcueni, ținutul Suceava,

cu răzeșii de pe această moșie. Actul este scris pe pergament și întărit cu sigiliu mare în chinovar.

Lucrarea, al cărui autor este însuși arhitectul Nicolae Crețoiu, se intitulează „Bogata — Olteană” și cuprinde descrierea realizării în piatră a bisericii din acest sat, din județul Brașov, putînd sluji în viitor celor ce vor cerceta aspecte ale vieții românești din anii 1945—1989. Autorul menționează faptul că după 1946 pînă în 1956, aceasta este singura biserică nouă ridicată în România, activitate opusă vederilor oficiale ale timpului. Este relevantă importanța construcției acestui monument de artă bisericească, înălțat din piatră și marmură într-un sat de 65 de case românești, precum și istoricul așezării, cu oamenii ei, datînd din secolul al XV-lea. Lucrarea este însoțită și de desene executate de arhitectul Nicolae Crețoiu, precum și de numeroase fotografii înfățișînd satul Bogata — Olteană și oamenii lui, interioare din case țărănești, biserica și detalii arhitectonice ale acesteia, icoane pe sticlă, obiecte de cult, imagini din alte sate ale Țării Oltului, precum și citorii voivodale din țară. De asemenea, unele dintre ele înfățișează picturi murale din interiorul acestei biserici precum și aspecte de la ceremonia de sfințire.

Deosebit de valoroasă este și oferta cetățeanului Valentin Faur, conținînd 35 de dosare din anii 1883—1969, referitoare la activitatea sculptorului Ioan Schimdt Faur (1883—1934). Actele, originale, copii concepute, oferă posibilitatea completării cunoașterii evoluției anilor de muncă pentru realizarea de numeroase monumente de for public din localități ca: Iași, Caracal, București, Tg. Mureș, Ocnele Mari, Slănic Prahova, Tg. Jiu ș.a., precum și din colecțiile unor prestigioase muzee de artă din București, Craiova, Tg. Jiu ș.a.

Informațiile relevă și prezența sa în activitatea didactică de la Tg. Jiu, Odorhei, Oltenița și București, între anii 1901—1934, evidențînd contribuția la pregătirea și formarea a numeroase generații de creatori

în cadrul școlilor de ceramică sau de artă și meserii de grad inferior ori superior.

Astfel, menționăm acte de studii, autobiografii, precum și documentația (corespondență, schițe, cupuri din ziare) privind realizarea unor opere: monumente al eroilor din orașele Buhuși (jud. Bacău), Ocnele Mari (jud. Vâlcea), Caracal, Slănic (jud. Prahova), Predeal, bustul lui Alexandru Papiu Ilarian pentru liceul din Tg. Mureș, monumentul lui Mihai Eminescu din Iași, ale lui Gheorghe Șincai și Spiru Haret din București ș.a. De asemenea; documentele oglindesc participarea artistului la expozițiile organizate de Sindicatul

Artelor Frumoase, realizarea graficii unor publicații, prezența sa la diferite concursuri etc.

O altă categorie de acte cuprinse în ofertă o constituie notele lui Ioan Schimdt Faur referitoare la tehnica aviației. Un conștient pasionat, preocupat de evoluția zborului, a siguranței de zbor, a conceput o serie de îmbunătățiri tehnice care, la timpul respectiv, au fost considerate ca valoroase contribuții.

Toate aceste documente au fost integrate în fondurile și colecțiile păstrate în depozitele Direcției Generale a Arhivelor Statului.

SILVIA VATAFU GAITAN